

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

ПЕРЕДДИПЛОМНА ПРАКТИКА

**Програма та методичні рекомендації до виконання
(для студентів заочної форми навчання
спеціальності «Міжнародні економічні відносини»
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти)**

Харків – 2021

УДК 339.9:378.147.091.33-027.22](072/073)

П 27

Рецензенти:

С. О. Якубовський – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри світового господарства і міжнародних економічних відносин Одеського національного університету імені І. І. Мечникова;

Н. Г. Дуна – кандидат економічних наук, доцент кафедри міжнародної економіки та світового господарства Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна.

*Затверджено до друку рішенням Науково-методичної ради
Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна
(протокол № 1 від 19 жовтня 2021 року)*

Переддипломна практика : програма та методичні рекомендації до виконання П 27 (для студентів заочної форми навчання спеціальності «Міжнародні економічні відносини» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти) / уклад. Л. І. Григорова-Беренда, С. А. Касьян. – Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2021. – 20 с.

Видання розкриває мету, завдання та зміст переддипломної практики, містить методичні рекомендації з питань проходження практики, оформлення звітної документації переддипломної практики студентами спеціальності «Міжнародні економічні відносини» заочної форми навчання першого (бакалаврського) рівня вищої освіти.

УДК 339.9:378.147.091.33-027.22](072/073)

© Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, 2021

© Григорова-Беренда Л. І., Касьян С. А., 2021

© Дончик І. М., макет обкладинки, 2021

ЗМІСТ

1. Загальні положення.....	4
2. Мета і завдання практики.....	5
3. Організація практики.....	9
4. Зміст практики.....	12
5. Підведення підсумків переддипломної практики та оформлення звітної документації.....	12
6. Критерії оцінювання результатів переддипломної практики	15
7. Рекомендована література.....	16
Додатки.....	18
Додаток А. Приклад оформлення титульної сторінки звіту.....	18
Додаток Б. Приклад оформлення змісту звіту переддипломної практики.....	19

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Практика є невід'ємною складовою підготовки фахівців з вищою освітою. Переддипломна практика для студентів четвертого курсу заочної форми навчання спеціальності «Міжнародні економічні відносини» є обов'язковим компонентом програми професійної підготовки фахівців першого (бакалаврського) рівня вищої освіти і спрямована на закріплення теоретичних знань, отриманих студентами під час навчання, набуття і вдосконалення практичних навичок та умінь відповідно до вимог стандарту вищої освіти.

Переддипломна практика студентів (як різновид виробничої практики) є завершальним етапом навчання, що проводиться на випускному курсі з метою збирання матеріалів до кваліфікаційної роботи бакалавра, узагальнення і вдосконалення здобутих ними фахових компетентностей (знань, практичних умінь та навичок), оволодіння професійним досвідом і підготовки до самостійної трудової діяльності.

Програма переддипломної практики й методичні рекомендації розкривають основні змістовні компоненти переддипломної практики, її специфіку, мету, завдання, професійні компетентності, які мають бути набуті в цей період освітньої діяльності, критерії оцінки її ефективності.

Особливістю переддипломної практики студентів заочної форми навчання є наявність у них значного обсягу теоретичних знань і практичного досвіду роботи за фахом. Під час практики студенти мають виконати індивідуальне завдання, що пов'язане з тематикою кваліфікаційних робіт бакалавра. Основні зусилля здобувачів вищої освіти мають бути направлені на підготовку і написання кваліфікаційної бакалаврської роботи.

Зміст, послідовність проходження переддипломної практики та критерії оцінки її ефективності визначаються програмою практики.

Загальне навчально-методичне керівництво, організацію переддипломної практики та контроль за її проведенням забезпечує випускова кафедра міжнародних економічних відносин імені Артура Голікова. Своєчасне виконання програми практики студентами заочної форми навчання контролюють керівники практики спільно з керівниками бакалаврських кваліфікаційних робіт, які призначаються із числа висококваліфікованих науково-педагогічних працівників кафедри.

Практика студентів університету проводиться на базах практики, які забезпечують виконання робочої програми практики для відповідних рівнів вищої освіти, або в підрозділах університету, що відповідають вимогам до баз практики. Підприємства, установи та організації, які залучаються для проведення практики студентів, повинні відповідати наступним вимогам:

- наявність структур, що відповідають спеціальностям (напрямам підготовки, спеціалізаціям), за якими здійснюється підготовка фахівців в університеті;
- забезпечення кваліфікованого керівництва практикою студентів;
- надання студентам на час практики робочих місць;
- надання студентам права користування бібліотекою, лабораторіями, технічною та іншою документацією, необхідною для виконання робочої програми практики.

Базою переддипломної практики для студентів заочної форми навчання є випускова кафедра міжнародних економічних відносин імені Артура Голікова.

Переддипломна практика для студентів заочної форми навчання першого (бакалаврського) рівня вищої освіти проводиться відповідно до навчального плану спеціальності «Міжнародні економічні відносини» в 7 семестрі на 4-му курсі. Обсяг практики – 5 кредитів (150 годин), починаючи з 2020/2021 навчального року – 6 кредитів (180 годин) (зміна обсягів – згідно з вимогами стандарту вищої освіти за спеціальністю 292 «Міжнародні економічні відносини» галузі знань 29 «Міжнародні відносини» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти).

2. МЕТА І ЗАВДАННЯ ПРАКТИКИ

2.1. Мета переддипломної практики – збір матеріалу для написання випускної кваліфікаційної бакалаврської роботи, використання та набуття досвіду самостійної дослідницької роботи на основі отриманих теоретичних знань під час навчання.

2.2. *Складові мети переддипломної практики:*

- поглиблення і розширення теоретичних знань, набутих студентами протягом навчання в університеті за спеціальністю, і застосування їх безпосередньо під час підготовки кваліфікаційної бакалаврської роботи;
- набуття навичок самостійної роботи за обраною спеціальністю;
- перетворення фундаментальних і прикладних знань за фахом у професійні компетенції, формування досвіду професійної діяльності, професійно і соціально значущих якостей особистості сучасного фахівця із акцентом на розвиток творчого потенціалу, самостійності та ініціативності, уміння приймати рішення в реальних умовах функціонування економіки, здатності працювати в команді;

– опанування навичками аналізу, інтерпретації інформації, вироблення конструктивних пропозицій, формування у студентів дослідницьких, аналітичних, організаторських, комунікативних якостей.

2.3. Компетентності та результати практики

Переддипломна практика сприяє формуванню наступних загальних компетентностей:

ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК3. Здатність навчатися та бути сучасно навченим.

ЗК4. Здатність планувати та управляти часом.

ЗК5. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК7. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій.

ЗК8. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК12. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

Переддипломна практика сприяє формуванню фахових компетентностей:

ФК1. Здатність виокремлювати характерні ознаки та тенденції розвитку світового господарства, особливості реалізації економічної політики та світових інтеграційних/дезінтеграційних процесів, у тому числі євроатлантичної інтеграції.

ФК2. Здатність використовувати базові категорії та новітні теорії, концепції, технології і методи у сфері міжнародних економічних відносин з урахуванням їх основних форм, застосовувати теоретичні знання щодо функціонування та розвитку міжнародних економічних відносин.

ФК3. Здатність виявляти особливості функціонування середовища міжнародних економічних відносин та моделей економічного розвитку.

ФК4. Здатність обґрунтовувати особливості реалізації форм міжнародних економічних відносин на мега-, макро-, мезо- і мікрорівнях.

ФК5. Здатність здійснювати комплексний аналіз та моніторинг кон'юнктури світових ринків, оцінювати зміни міжнародного середовища та вміння адаптуватися до них.

ФК6. Здатність аналізувати міжнародні ринки товарів і послуг, інструменти та принципи регулювання міжнародної торгівлі.

ФК7. Здатність аналізувати теорії та механізми реалізації міжнародних валютно-фінансових і кредитних відносин.

ФК8. Здатність визначати функціональні особливості, характер, рівень та ступінь взаємозв'язків між суб'єктами міжнародних економічних відносин різного рівня та налагоджувати комунікації між ними.

ФК9. Здатність до діагностики стану досліджень міжнародних економічних відносин та світового господарства у міждисциплінарному поєднанні із політичними, юридичними, природничими науками.

ФК10. Здатність обґрунтовувати доцільність застосування правових, економічних та дипломатичних методів (засобів) вирішення конфліктних ситуацій на міжнародному рівні.

ФК11. Здатність проводити дослідження економічних явищ та процесів у міжнародній сфері з урахуванням причинно-наслідкових та просторово-часових зв'язків.

ФК12. Здатність використовувати нормативно-розпорядчі документи та довідкові матеріали при здійсненні професійної діяльності у сфері міжнародних економічних відносин.

ФК13. Здатність проводити оцінку та аналіз безпекової компоненти у міжнародних економічних відносинах.

ФК14. Здатність спілкуватися на професійному та соціальному рівнях з використанням фахової термінології, включаючи усну і письмову комунікацію державною та іноземними мовами.

ФК15. Здатність застосувати методи, правила і принципи функціонування міжнародних економічних відносин для розвитку зовнішньоекономічної діяльності України.

ФК16. Здатність постійно підвищувати теоретичний рівень знань, генерувати й ефективно використовувати їх у практичній діяльності.

Студенти після проходження переддипломної практики мають досягти наступних *результатів*:

ПРН3. Використовувати сучасні інформаційні та комунікаційні технології, програмні пакети загального і спеціального призначення.

ПРН4. Систематизувати й упорядковувати отриману інформацію щодо процесів і явищ у світовому господарстві; оцінювати та пояснювати вплив ендогенних і екзогенних факторів на них; формулювати висновки і розробляти рекомендації з урахуванням особливостей національного і міжнародного середовища.

ПРН7. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

ПРН8. Розуміти, виділяти й описувати нові явища, процеси й тенденції глобального розвитку, механізми й інструменти реалізації економічної

політики та світових інтеграційних/дезінтеграційних процесів, у тому числі євроатлантичної інтеграції.

ПРН9. Розуміти і вміти застосовувати, відповідно до інших вимог освітньої програми, сучасні теорії та методи розв'язання спеціалізованих складних задач і практичних проблем у сфері міжнародної торгівлі товарами та послугами, міжнародного руху капіталу, міжнародних валютно-фінансових та кредитних відносин, мобільності людських ресурсів, міжнародного трансферу технологій.

ПРН10. Ідентифікувати та виокремлювати особливості функціонування суб'єктів міжнародних відносин та моделей їх економічного розвитку.

ПРН11. Обґрунтовувати власну думку щодо конкретних умов реалізації форм міжнародних економічних відносин на мега-, макро-, мезо- і мікрорівнях.

ПРН12. Здійснювати комплексний аналіз складних економічних систем, зіставляти та порівнювати їх складові, оцінювати й аргументувати оцінки результативності їх функціонування.

ПРН13. Підбирати і вміло застосовувати аналітичний інструментарій дослідження стану та перспектив розвитку окремих сегментів міжнародних ринків товарів і послуг з використанням сучасних знань про методи, форми й інструменти регулювання міжнародної торгівлі.

ПРН14. Розуміти і застосовувати теорії, принципи, засоби й інструменти реалізації міжнародних валютно-фінансових та кредитних відносин.

ПРН15. Визначати функціональні особливості, характер, рівень та ступінь взаємозв'язків між суб'єктами міжнародних економічних відносин різного рівня та налагоджувати комунікації між ними.

ПРН16. Демонструвати знання про стан досліджень міжнародних економічних відносин та світового господарства у міждисциплінарному поєднанні із політичними, юридичними, природничими науками.

ПРН17. Визначати причини, типи та характер міжнародних конфліктів і суперечок, обґрунтовувати і застосовувати економічні, юридичні та дипломатичні методи і засоби їх вирішення на міжнародному рівні, відстоюючи національні інтереси України.

ПРН18. Досліджувати економічні явища та процеси у міжнародній сфері на основі розуміння категорій, законів; виділяючи й узагальнюючи тенденції, закономірності функціонування та розвитку світового господарства з урахуванням причинно-наслідкових та просторово-часових зв'язків.

ПРН19. Розуміти та застосовувати чинне законодавство, міжнародні нормативні документи і угоди, довідкові матеріали, чинні стандарти і технічні умови тощо у сфері міжнародних економічних відносин.

ПРН20. Відстоювати національні інтереси України з урахуванням безпекової компоненти міжнародних економічних відносин.

ПРН22. Застосовувати відповідні методи, правила і принципи функціонування міжнародних економічних відносин для розвитку зовнішньоекономічної діяльності України.

ПРН24. Обґрунтовувати вибір і застосовувати інформаційно-аналітичний інструментарій, економіко-статистичні методи обчислення, складні техніки аналізу та методи моніторингу кон'юнктури світових ринків.

ПРН25. Презентувати результати дослідження, на базі яких розробляються рекомендації та заходи з адаптації до змін міжнародного середовища.

2.4. Завдання переддипломної практики:

- адаптація теоретичних знань до вибору та застосування методичного інструментарію для виконання кваліфікаційної бакалаврської роботи;
- підготовка та опрацювання матеріалів для виконання кваліфікаційної бакалаврської роботи;
- поглиблення знань за обраними питаннями, пов'язаними з темою кваліфікаційної бакалаврської роботи;
- узагальнення та систематизація зібраної інформації, необхідної для виконання кваліфікаційної бакалаврської роботи;
- закріплення теоретичних знань та вмінь, отриманих під час навчання в університеті за фахом.

3. ОРГАНІЗАЦІЯ ПРАКТИКИ

3.1. ***Основна організаційна форма практики*** – самостійна робота за індивідуальним завданням, що видається керівником практики.

3.2. ***Загальна організація*** практики та навчально-методичне керівництво забезпечується кафедрою міжнародних економічних відносин імені Артура Голікова. Переддипломна практика проводиться відповідно до Положення про проведення практики студентів Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, навчального плану спеціальності «Міжнародні економічні відносини».

Загальне керівництво практикою здійснює завідувач кафедри міжнародних економічних відносин імені Артура Голікова разом з викладачами – керівниками кваліфікаційних бакалаврських робіт. Керівники практики здійснюють консультування студентів з питань організації переддипломної

практики, перевірку та аналіз звітів студентів про практику, проведення заліку, написання звіту про результати практики.

Наукові керівники кваліфікаційних бакалаврських робіт відповідають за змістовну частину практики відповідно до тем кваліфікаційних робіт: розробку індивідуального завдання проходження практики, виявлення і формулювання проблеми дослідження, визначення напрямку, об'єкта і предмета дослідження, висновків і пропозицій.

На кафедрі міжнародних економічних відносин імені Артура Голікова під час проходження практики і написання кваліфікаційних бакалаврських робіт студентам надається можливість консультування з питань фахової підготовки у викладачів.

3.3. Керівниками переддипломної практики студентів заочної форми навчання є керівники кваліфікаційних бакалаврських робіт, що призначаються завідувачем кафедри міжнародних економічних відносин імені Артура Голікова з професорсько-викладацького складу кафедри.

3.4. До обов'язків керівника практики входить:

- підготовка навчально-методичної документації з організації та проведення практики, в тому числі розробка тематики індивідуальних завдань на практику;
- аналіз робочих навчальних планів у частині, що стосується проведення практик;
- розробка проектів наказів про практику спільно з керівником практики від факультету;
- проведення зі студентами інструктажів з охорони праці до початку практики;
- надання студентам-практикантам необхідних документів (програми, завдань, методичних рекомендацій), видача студентам індивідуальних завдань на практику;
- проведення студентських установчих та звітних конференцій;
- контроль за своєчасним прибуттям студентів на практику;
- розробка індивідуального плану-завдання на практику і структури звіту; контроль за своєчасністю та правильністю підготовки необхідних документів;
- здійснення контролю за виконанням програми практики та термінами її проведення;
- надання методичної допомоги студентам під час виконання індивідуальних завдань і збирання матеріалів;

- проведення консультацій щодо обробки та використання зібраного матеріалу для звіту про практику;
- інформування студентів про порядок подання звітів про практику;
- прийняття захисту звітів студентів про практику у складі комісії, на підставі чого оцінюються результати практики студентів (прийняття і перевірка звітів студентів з практики, надання відгуків про їхню роботу на базі практики тощо);
- представлення звітів студентів про практику на кафедру;
- звіт завідувачу кафедри, декану факультету, Вченій раді факультету про результати проведення практики із зауваженнями і пропозиціями щодо поліпшення організації переддипломної практики студентів.

3.5. Під час практики студент зобов'язаний проявляти творчу активність, відповідальність, культуру поведінки. До **обов'язків студента-практиканта** входить:

- дотримуватися правил охорони праці, техніки безпеки, безпеки життєдіяльності, виробничої санітарії та внутрішнього розпорядку бази практики;
- до початку практики пройти інструктаж з охорони праці;
- до початку практики одержати від керівника практики від кафедри методичні матеріали (методичні вказівки, програму, щоденник, індивідуальне завдання тощо) та консультації щодо оформлення всіх необхідних документів;
- своєчасно прибути на базу практики;
- брати участь у проведенні всіх установчих та звітних конференцій з практики;
- у повному обсязі виконувати всі завдання, передбачені програмою практики і вказівками її керівників;
- нести відповідальність за виконану роботу;
- своєчасно виконати програму практики та подати звіт у повному обсязі керівнику практики від кафедри, захистити звіт і скласти залік з практики.

Для організації та проходження практики студентами заочної форми навчання використовуються ресурси системи дистанційного навчання університету (*Григорова-Беренда Л.І. Переддипломна практика (перший (бакалаврський) рівень вищої освіти) : дистанційний курс : навчально-методична праця. – Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2018-2021. Режим доступу: <https://dist.karazin.ua/moodle/course/view.php?id=1875>).*

4. ЗМІСТ ПРАКТИКИ

4.1. Зміст практики закріплюється в індивідуальному завданні на практику, що розробляється керівником спільно зі студентом. Індивідуальне завдання включається до програми переддипломної практики, відповідає науковому напрямку кафедри та націлене на підготовку та написання кваліфікаційної бакалаврської роботи.

4.2. *Метою виконання індивідуального завдання* є поглиблення спеціальних знань у сфері міжнародних економічних відносин, набуття навичок індивідуального наукового пошуку, самостійного виконання конкретних професійних завдань.

4.3. *Індивідуальне завдання* студента передбачає:

- вивчення законодавчих і нормативно-правових документів за темою кваліфікаційної бакалаврської роботи;
- вивчення методичних рекомендацій випускової кафедри до оформлення та написання кваліфікаційної бакалаврської роботи;
- вивчення наукової літератури за темою кваліфікаційної бакалаврської роботи;
- аналіз фактичного матеріалу за темою кваліфікаційної бакалаврської роботи;
- застосування на практиці отриманих знань ділового спілкування та навичок володіння іноземною мовою.

5. ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ ПЕРЕДДИПЛОМНОЇ ПРАКТИКИ ТА ОФОРМЛЕННЯ ЗВІТНОЇ ДОКУМЕНТАЦІЇ

5.1. Протягом проходження практики студент збирає аналітичний і статистичний матеріал, обробляє його та готує звіт про проходження практики, який є базою для аналітичної частини майбутньої кваліфікаційної бакалаврської роботи.

Звіт студента про проходження переддипломної практики дозволяє оцінити результати практики як однієї з форм навчання, оцінити вміння та навички студента в якості майбутнього фахівця.

Студент має глибоко опрацювати літературні джерела, у тому числі нормативні акти з досліджуваної проблеми (теми кваліфікаційної бакалавр-

ської роботи), що стане основою не лише для написання теоретичної частини (першого розділу) роботи, але й успішного проходження переддипломної практики. Всі студенти, які пишуть кваліфікаційну роботу бакалавра на прикладі певного підприємства або організації, мають надати економічну характеристику об'єкта дослідження.

Наприкінці проходження практики та написання звіту студент повинен:

- логічно і аргументовано викладати зміст виконаного дослідження;
- оперувати економічною термінологією;
- аналізувати зміст науково-теоретичної літератури, періодичних джерел;
- опрацьовувати економічну літературу, готувати тези;
- аналізувати економічні процеси і явища;
- використовувати і систематизовувати знання з фахових дисциплін;
- самостійно виконувати наукове дослідження.

5.2. Порядок написання та оформлення звіту з практики. Після завершення практики студенти звітують про виконання програми переддипломної практики. Форма звітності студента за практику – це подання звіту, підписаного й оціненого керівником практики, в друкованому або в електронному вигляді в системі дистанційного навчання університету. Звіт подається на рецензування керівнику практики від кафедри, після доопрацювання та остаточного погодження з керівником практики від кафедри (керівником кваліфікаційної бакалаврської роботи) звіт у друкованому вигляді подається на захист. Звіт має містити відомості про виконання студентом усіх розділів програми практики. Звіт оформлюється за вимогами, які встановлюються робочою програмою практики та методичними рекомендаціями кафедри. Звіт про переддипломну практику повинен виконуватись на наукових матеріалах кафедри міжнародних економічних відносин імені Артура Голікова, статистичних даних міжнародних організацій, з використанням законодавчих актів України відповідно до обраної теми кваліфікаційної бакалаврської роботи. Звіт повинен відображати самостійну роботу студентів, матеріали, викладені в підручниках, лекціях, копіювати не допускається.

Загальна форма звітності студента за практику – письмовий звіт, підписаний і оцінений безпосереднім керівником кваліфікаційної бакалаврської роботи. Звіт складається протягом терміну практики й остаточно оформлюється наприкінці практики.

5.3. У звіті студент має висвітлити: відомості про виконання студентом усіх розділів програми переддипломної практики та індивідуаль-

ного завдання, тему, мету та завдання своєї кваліфікаційної бакалаврської роботи, наповнення окремих розділів роботи, висновки щодо повноти та актуальності зібраного матеріалу для написання роботи, короткий план подальшої роботи тощо.

5.4. Звіт про проходження переддипломної практики має містити:

- титульну сторінку;
- зміст;
- вступ;
- основну частину;
- висновки;
- список використаних джерел;
- додатки (якщо є);
- презентацію.

Звіт може містити схеми, графіки, форми планової, фінансової та звітної документації, інші матеріали за темою кваліфікаційної бакалаврської роботи.

5.5. Оформлення звіту. Звіт має бути написаний державною мовою. Текст звіту набирається на комп'ютері через 1,5 інтервали на стандартних аркушах формату А4 (210*297 мм). Поля: з лівого боку – 30 мм, з правого – 15 мм, зверху – 20 мм, знизу – 20 мм. Абзацний відступ повинен бути у всьому тексті однаковий – 1,0 см. Шрифт – Times New Roman, розмір – 14 пт, вирівнювання – по ширині. Текст друкується на одній стороні аркушу. Сторінки роботи повинні бути пронумеровані (у правому нижньому кутку аркуша), нумерація наскрізна, починаючи з першої сторінки (на першій сторінці номер не ставиться). Аркуші роботи повинні бути зшиті. Загальний обсяг звіту – до 12 сторінок.

Приклад оформлення титульної сторінки звіту наведений у додатку А.

Приклад оформлення змісту звіту з переддипломної практики наведений в додатку Б.

Зміст підсумкового звіту з переддипломної практики повинен відповідати темі дослідження бакалаврської роботи.

5.6. Звіт про проходження практики представляється керівнику практики наприкінці сесії сьомого семестру поточного навчального року для захисту.

5.7. Остаточні підсумки переддипломної практики підводяться на підсумковій звітній конференції студентів 4-го курсу заочної форми навчання

згідно з розкладом занять. Звіт захищається студентом у комісії, що призначається завідувачем кафедри. До складу комісії можуть входити: керівник практики від факультету, керівники практики від кафедри (керівники кваліфікаційних бакалаврських робіт) та інші викладачі. Комісія здійснює оцінювання результатів практики студентів за дворівневою шкалою оцінювання у терміни, встановлені відповідним наказом про проведення практики. Оцінювання результатів практики відбувається відповідно до принципів та критеріїв, передбачених робочою програмою практики.

Оцінка за практику вноситься до заліково-екзаменаційної відомості і до індивідуального навчального плану студента.

Підсумки практики обговорюються на засіданні кафедри міжнародних економічних відносин імені Артура Голікова та на засіданні Вченої ради факультету.

6. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ПЕРЕДДИПЛОМНОЇ ПРАКТИКИ

Захист звіту з переддипломної практики студентів оцінюється за наступними критеріями:

90–100 балів – студент логічно мислить і будує відповідь, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу, звіт представив вчасно, всі питання в звіті розкриті повністю, індивідуальне завдання виконав на високому рівні, звіт захистив без зауважень, відмінна характеристика від керівника практики.

80–89 балів – студент аргументовано викладає матеріал; має практичні навички, звіт представив вчасно, виконав всі завдання, але мають місце незначні помилки і зауваження, індивідуальне завдання виконав на високому рівні, захистив дуже добре, характеристика практиканта від керівника практики позитивна.

70–79 балів – студент звіт представив невчасно, в звіті розкрито більшість питань, індивідуальне завдання виконав, але з окремими помилками і недоліками, оформив і захистив звіт на високому рівні, характеристику одержав позитивну.

60–69 балів – студент звіт представив невчасно, відповідаючи на запитання практичного характеру, виявляє неточності у знаннях, більшість завдань в звіті не розкрито, виконання індивідуального завдання має формальний характер, звіт оформлений недбало, при захисті звіту студент

невпевнений у відповідях, не має твердих знань, характеристика від керівника практики в цілому задовільна.

50–59 балів – студент непереконливо відповідає, звіт представив невчасно, додаткові питання викликають непевненість, всі завдання виконано формально, звіт оформлений недбало, при захисті звіту непевнений у відповідях, не має твердих знань, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх із майбутньою діяльністю, характеристика від керівника практики задовільна.

1–49 балів – студент не представив звіт або представив звіт невчасно, не відповідає на питання щодо змісту звіту, майже не орієнтується в звіті, характеристика від керівника практики незадовільна.

Підсумкова оцінка за практику виставляється за національною та європейською шкалами за такою системою:

Сума балів за всі види діяльності	Оцінка за національною шкалою
90–100	зараховано
80–89	зараховано
70–79	
60–69	зараховано
50–59	
1–49	не зараховано

Студент, який не виконав програму практики без поважних причин та/або отримав **незадовільну оцінку** з практики, **відраховується** з університету.

7. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Закон України «Про вищу освіту». Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>

2. Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України, затверджене наказом Міністерства освіти і науки України від 08.04 1993 р. №93, вимоги Міжнародного стандарту якості ISO 9001:2015. Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z0035-93>

3. Положення про проведення практики студентів Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна. (Введено в дію: наказ

університету №0202-1/145а від 04.04.2018 року) Режим доступу: <http://rada.karazin.ua/public/uploads/2018/04/rishennya-vr28032018-0.pdf>

4. Кваліфікаційна робота : методичні рекомендації до виконання для студентів спеціальності «Міжнародні економічні відносини»; перший (бакалаврський) рівень вищої освіти / уклад. Л. І. Григорова-Беренда, Н. А. Казакова, С. А. Касьян, Н. В. Непрядкіна, О. В. Ханова. (5-те вид., перероб. і доп.). – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2019. – 38 с. Режим доступу: <http://dspace.univer.kharkov.ua/handle/123456789/14635>

5. Григорова-Беренда Л.І. Переддипломна практика (перший (бакалаврський) рівень вищої освіти) : дистанційний курс : навчально-методична праця. – Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2018-2021. Режим доступу: <https://dist.karazin.ua/moodle/course/view.php?id=1875>

ДОДАТКИ

Додаток А

Приклад оформлення титульної сторінки звіту

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені В. Н. КАРАЗІНА**

Факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу
Кафедра міжнародних економічних відносин імені Артура Голікова

ЗВІТ З ПЕРЕДДИПЛОМНОЇ ПРАКТИКИ

Виконав:

студент 4 курсу групи УОз-41

заочної форми навчання

спеціальності «Міжнародні економічні відносини»

освітньої програми «Міжнародні економічні відносини»

першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

ПІБ

Керівник практики: посада, ПІБ

Харків 2021

Приклад оформлення змісту звіту переддипломної практики

ЗМІСТ

Вступ (актуальність теми дослідження, мета, завдання)	2
Розділ 1. Загальна характеристика кваліфікаційної бакалаврської роботи	4
1.1. Зміст кваліфікаційної бакалаврської роботи	4
1.2. Мета та завдання кваліфікаційної бакалаврської роботи	5
Розділ 2. Матеріали для підготовки кваліфікаційної бакалаврської роботи	6
2.1. Характеристика теоретичної бази дослідження	6
2.2. Аналітичні матеріали до кваліфікаційної бакалаврської роботи	8
Висновки	10
Список використаних джерел	11
Додатки	12

Навчальне видання

Григорова-Беренда Лариса Іванівна
Касьян Світлана Анатоліївна

ПЕРЕДДИПЛОМНА ПРАКТИКА

**Програма та методичні рекомендації до виконання
(для студентів заочної форми навчання
спеціальності «Міжнародні економічні відносини»
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти)**

Коректор О. В. Анцибора
Комп'ютерне верстання Н. Є. Пруднік
Макет обкладинки І. М. Дончик

Формат 60×84/16. Ум. друк. арк. 1,1. Наклад 50 пр. Зам. № 280/21.

Видавець і виготовлювач

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна,
61022, м. Харків, майдан Свободи, 4.

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК №3367 від 13.01.2009

Видавництво ХНУ імені В. Н. Каразіна
Тел. 705-24-32